

**Τοποθέτηση
Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
ως Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων
(«World Day against Trafficking in Persons»)**

1. Με πρωτοβουλία του ΟΗΕ η 30^η Ιουλίου έχει καθιερωθεί, από το 2013, ως Παγκόσμια Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, με σκοπό να υπενθυμίζει στην ανθρωπότητα την ανάγκη για εντατικοποίηση των προσπαθειών καταπολέμησης του εγκλήματος της διακίνησης ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευσή του.
2. Τόσο σε διεθνές όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τις τελευταίες δεκαετίες, έχει εξελικτικά δημιουργηθεί ένα ευρύ νομικό και θεσμικό πλαίσιο που στοχεύει στην πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων της.¹
3. Σύμφωνα δε, με το Ενωσιακό Δίκαιο,² το οποίο έχει ήδη ενσωματωθεί στη εθνική μας νομοθεσία,³ η εμπορία ανθρώπων ορίζεται ως η παράνομη **διακίνηση των θυμάτων με τη χρήση βίας, μέσω απειλών ή άλλων μέσων εξαναγκασμού, με σκοπό την (οικονομική) εκμετάλλευσή τους.**⁴
4. Η Κυπριακή Δημοκρατία, ως κράτος μέλος της ΕΕ αλλά και ως κράτος που συμμετέχει σε άλλους διεθνείς οργανισμούς, έχει μεταφέρει στο εθνικό της

---

¹ Π.χ. Σε επίπεδο ΟΗΕ: Σύμβαση Ενάντια στο Υπερεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα (Πρωτόκολλο του Παλέρμο) και Πρωτόκολλο για την Αποτροπή, την Καταστολή και την Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων με Σκοπό τη Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση, ιδιαίτερα των Γυναικών και των Παιδιών,

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.(άρθρο 5), Οδηγία 2004/81/ΕΚ(σχετικά με τον τίτλο διαμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας), Οδηγία 2011/36/ΕΕ(βλ. υποσημείωση 1), και Οδηγία 2009/52/ΕΚ(για την ποινικοποίηση εργοδοτών που απασχολούν θύματα εμπορίας)

Σε επίπεδο Συμβουλίου της Ευρώπης: Σύμβαση για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, ημερ. 16/5/2005

² Οδηγία 2011/36/ΕΕ, ημερ. 5/4/2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου

³ Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμος του 2014 (Ν. 60(Ι)/2014)

⁴ Άρθρο 2 του Νόμου 60(Ι)/2014: «εμπορία προσώπων» σημαίνει: «τη στρατολόγηση, πρόσληψη, μεταφορά, διακίνηση, υπόθαλψη ή παραλαβή ή στέγαση ή υποδοχή προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή μεταβίβασης του ελέγχου ή/και της εξουσίας επί των προσώπων αυτών, μέσω απειλών ή χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, απαγωγής, δόλου, εξαπάτησης, παραπλάνησης, κατάχρησης εξουσίας ή ευάλωτης θέσης ή προσφοράς ή παροχής ή λήψης πληρωμών ή ωφελημάτων ή απολαβών για εξασφάλιση της συγκατάθεσης προσώπου κατέχοντος εξουσίας επί ενός άλλου, με σκοπό την εκμετάλλευση αυτού·

δίκαιο αριθμό διεθνών νομικών κειμένων που επικεντρώνονται στην πάταξη του φαινομένου της εμπορίας.⁵ Επιπρόσθετα, έχει αναλάβει δράσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος, όπως: την εκπόνηση *Σχέδιου Δράσης κατά της Εμπορίας*,⁶ την εγκαθίδρυση *Πολυθεματικής Συντονιστικής Ομάδας κατά της Εμπορίας Προσώπων* (με αρμοδιότητα τη διαμόρφωση πολιτικής, τη λήψη μέτρων και τον συντονισμό των δράσεων για αντιμετώπιση του προβλήματος), καθώς επίσης και τη λειτουργία κρατικού καταφυγίου για την προστασία των θυμάτων εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση.

5. Ωστόσο, παρά τις όποιες θετικές εξελίξεις σε θεσμικό επίπεδο και την ανάληψη ενός ευρύτατου φάσματος δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης διεθνώς, εκατομμύρια άνθρωποι εξακολουθούν να θυματοποιούνται κάθε χρόνο, σε συνθήκες που ισοδυναμούν με **σύγχρονη δουλεία, και να αποφέρουν κέρδη πέραν των 30 δισεκατομμυρίων δολαρίων σε οργανωμένα και διασυνοριακά δίκτυα εμπορίας προσώπων.**⁷
6. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, τα θύματα εμπορίας κατά το έτος 2016 ανέρχονταν σε 40.3 εκατομμύρια, το ένα τέταρτο εκ των οποίων ήταν παιδιά.⁸
7. Εκτεταμένο όμως είναι, δυστυχώς, το έγκλημα της εμπορίας προσώπων και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με Έκθεση Προόδου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύτηκε τον Δεκέμβριο του 2018, πέραν των 20.000 ανδρών, γυναικών και παιδιών, είχαν αναγνωριστεί κατά τα έτη 2015 και 2016, ως θύματα της εμπορίας ανθρώπων σε χώρες της Ε.Ε.,⁹ ενώ ο πραγματικός αριθμός των θυμάτων υπολογίζεται ότι είναι σημαντικά υψηλότερος, καθώς η **πλειοψηφία των θυμάτων δεν εντοπίζονται από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.**
8. Σημειώνεται δε, ότι τη **συντριπτική πλειοψηφία των θυμάτων εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση (περίπου 95%) αποτελούν οι**

---

⁵ Π.χ. Νόμος που αναθεωρεί το νομικό πλαίσιο που διέπει την πρόληψη, την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων και της εκμετάλλευσης προσώπων και την προστασία των θυμάτων[N.60(I)/2014], ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2011/36/ΕΕ.

⁶ <https://publications.gov.cy/publications/2020/01/23/%CF%83%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%8E%CF%80%CF%89%CE%BD.-2016-2018/>

⁷ Τα ετήσια παγκόσμια κέρδη από την εκμετάλλευση κάθε είδους καταναγκαστικής εργασίας των ατόμων που αποτελούν αντικείμενο εμπορίας εκτιμώνται σε 31,6 δισεκατομμύρια δολάρια. (Εγγραφο εργασίας, «Forced Labor and Human Trafficking: Estimating the Profits», Γενεύη, Διεθνές Γραφείο Εργασίας, 2005

⁸ <https://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/lang--en/index.htm>

⁹ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EL/COM-2018-777-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>

γυναίκες και τα κορίτσια,¹⁰ ενώ συνάμα αποτελούν, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ, περίπου το 72% του συνολικού αριθμού των θυμάτων εμπορίας που εντοπίζονται παγκοσμίως για όλες τις μορφές εκμετάλλευσης.¹¹

9. Οι άντρες, κυρίως μετανάστες, αποτελούν την πλειοψηφία των θυμάτων εμπορίας στην εργασία και την καταναγκαστική εργασία.
10. Παρά την ενίσχυση του θεσμικού μας πλαισίου και τις προσπάθειες της κυπριακής πολιτείας να καταπολεμήσει το φαινόμενο της εμπορίας προσώπων, δυστυχώς, ευάλωτοι άνθρωποι, συνεχίζουν, να υπόκεινται σε ακραίες μορφές εκμετάλλευσης, και αυτό γιατί σύμφωνα με σχετικές έρευνες και εκθέσεις **διεθνών φορέων, η Κύπρος, λόγω και την γεωγραφικής της θέσης, αποτελεί χώρα προορισμού θυμάτων εμπορίας.**¹²
11. Με βάση την ίδια πηγή (GRETA) μεταξύ των ετών 2015 και 2019, παραπέμφθηκαν στο Γραφείο Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων της Αστυνομίας 801 υποθέσεις που αφορούσαν εν δυνάμει θύματα εμπορίας, εκ των οποίων, αναγνωρίστηκαν τελικά 190. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, περίπου το 80% των αναγνωρισμένων θυμάτων στην Κύπρο κατά την πιο πάνω περίοδο, ήταν γυναίκες.¹³
12. Είναι φανερό πως εμπορία και εκμετάλλευση προσώπων εξακολουθεί να αποτελεί, σε παγκόσμιο επίπεδο, μια από τις σοβαρότερες μορφές παραβίασης δικαιωμάτων του ανθρώπου, και ειδικότερα των θεμελιωδών δικαιωμάτων στη ζωή, την ελευθερία, την ασφάλεια, την σωματική ακεραιότητα και την αξιοπρέπεια.
13. Παρά την ύπαρξη του θεσμικού και νομικού επιπέδου προστασίας τα αποτελέσματα των εν λόγω ερευνών ανά το παγκόσμιο, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία καθότι αποκαλύπτουν τους δυο βασικούς παράγοντες που η εμπορία προσώπων δεν καταπολεμείται επαρκώς, αλλά μάλλον συνεχίζει να διαιωνίζεται με σταθερούς ρυθμούς.

---

¹⁰ Σύμφωνα με έκθεση της EUROSTAT, το ποσοστό εμπορίας με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και κοριτσιών ανέρχεται στο 95% και το ποσοστό των ανδρών για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης ανέρχεται στο 71%.

¹¹ <https://unric.org/el/30-%CE%B9%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%AF%CE%BF%CF%85-2019-%CF%80%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CF%81%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BC/>

¹² Π.χ. Έκθεση για την Κύπρο ημερ. 11/6/2020 της Ομάδας Ειδικών του ΣτΕ για τη Δράση ενάντια στην Εμπορία Προσώπων (GRETA), και, Έκθεση για το 2020 του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ για την Διακίνηση και Εμπορία Ανθρώπων στην Κύπρο.

¹³ Έκθεση της Επιτροπής GRETA του ΣτΕ για την Κύπρο, ημερ. 11/6/2020 (Σελ. 4)

- 14.Ο πρώτος και κυριότερος παράγοντας είναι η **ατιμωρησία των ενόχων/ διακινητών, είτε** λόγω της δυσκολίας εντοπισμού τους **είτε** στην δυσκολία καταδίκης τους μέσα από τα στοιχεία που έχουν οι αρμόδιες αρχές στην κατοχή τους, αλλά και μέσα από την διαδικασία που ακολουθείται για σκοπούς απόδειξης του εγκλήματος.
- 15.Γι' αυτό η **πάταξη αυτού του αποτρόπαιου εγκλήματος, εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο μας αφορά όλους.** Ο κάθε ένας μας ξεχωριστά μπορεί και πρέπει να συμβάλει στην καταπολέμηση του μέσα από την γνώση την οποία κατέχει, την πληροφορία που θα δώσει στις αρμόδιες αρχές, το σπάσιμο της σιωπής που εδράζεται στον φόβο, τον εφησυχασμό και την αδιαφορία, γιατί ο κίνδυνος της εμπορίας και εκμετάλλευσης ελλοχεύει σε όλους τους χώρους που ζουν ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, με αυξημένη ορατότητα γι' αυτόν που νοιάζεται να δει.
- 16.Γιατί μερικά μόνο παραδείγματα ευάλωτων ομάδων μπορεί κανείς εύκολα να διακρίνει, στις έμφυλες κοινωνικές ανισότητες, στη βία και διακρίσεις εις βάρος των γυναικών, στους απομονωμένους εποχιακούς εργάτες στη γεωργία και την κτηνοτροφία, στις οικιακές εργάτριες με τα υπέρογκα χρέη, αλλά και στους άτυπους μετανάστες, όπως διαχρονικά έχουν αναδειχθεί και μέσα από εκθέσεις του Θεσμού.
17. Η δυσκολία στην πρόληψη και καταπολέμηση του εγκλήματος της εμπορίας ανθρώπων, φανερώνει πως δεν αρκεί να αποτελεί έναν από τους πρώτιστους στόχους κάθε δημοκρατικής και αλληλέγγυας Πολιτείας, αλλά χρειάζεται την συνδρομή όλων των θεσμών και των πολιτών της.

Μαρία Στυλιανού – Λοττίδη
Επίτροπος Διοικήσεως
και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Εθνική Ανεξάρτητη Αρχή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Λευκωσία, 30 Ιουλίου 2020